(א) ת"ר כבשי עצרת א) אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה כיצד שחטן לשמן וזרק דמן לשמן קדש הלחם שחטן שלא לשמן וזרק דמן ב) שלא לשמן לא קדש הלחם שחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן הלחם קדוש ואינו קדוש דברי רבי רבי אלעזר בר' שמעון אומר לעולם אינו קדוש עד שישחוט לשמן ויזרוק דמן לשמן מאי טעמא דרבי דכתיב ו) ואת האיל יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות למימרא דשחיטה מקדשא ור' אלעזר ברבי שמעון יעשה עד שיעשה כל עשיותיו ורבי נמי הכתיב יעשה אי כתיב זבח יעשה כדקאמרת השתא דכתיב יעשה זבח במה יעשה בזביחה ורבי אלעזר בר' שמעון הכתיב זבח ההוא מיבעי ליה לכדרבי יוחנן דאמר ר' יוחנן הכל מודים שצריך שיהא לחם בשעת שחיטה מאי קדוש ואינו קדוש אביי אמר קדוש ואינו גמור רבא אמר קדוש ואינו ניתר ג) מאי בינייהו איכא בינייהו למיתפס פדיונו לאביי לא תפיס פדיונו לרבא תפיס פדיונו בשלמא לרבא היינו דאיכא בין רבי לר' אלעזר בר"ש אלא לאביי מאי איכא בין רבי לר' אלעזר בר' שמעון איכא [בינייהו] ג) לאיפסולי ביוצא בעא מיניה ר' שמואל בר רב יצחק מר' חייא בר אבא ד) כבשי עצרת ששחטן לשמן וזרק דמן שלא לשמן אותו הלחם מהו באכילה אליבא דמאן אי אליבא דר' אלעזר בר' שמעון ה) האמר זריקה היא דמקדשא אי אליבא דרבי בין לאביי בין לרבא ו) קדוש ואינו ניתר הוא ז) אלא אליבא דהאי תנא דתני אבוה דר' ירמיה בר אבא שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה וזרק דמן של כבשים חוץ לזמנן ר' אליעזר אומר אין בלחם משום פיגול רבי עקיבא אומר ב) יש בלחם משום פיגול אמרי י) רב ששת הני תנאי ח) כרבי סבירא להו דאמ' שחיטה מקדשא מיהו ר' אליעזר לטעמיה דאמר ג) אין זריקה מועלת ליוצא ור"ע לטעמי' דאמ' זריקה מועלת ליוצא דתנן

אין מקדשין את הלחם אלא בשחיטה. טעמא מפ' ט) לקמן: **קדש את הלחם.** מותר באכילה: **לא קדש הלחם.** ולא תפיס פדיונו בקדושת שתי הלחם אלא בקדושת שאר י) קדושת הלשכה וכת"כ [לו פרק יא] יליף לה מקרבנו על זבח יא) תודה [ויקרא ז] מגיד שאם נזבח שלא לשם תודה לא קדש לחמו וכבשי עלרת דמקדשי לחם מתודה ואיל נזיר יב) גמרינן: **קדוש ואינו קדוש.** מפרש יג) לקמן: **ואת האיל.** איל נזיר: **יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות.** אלמא זביחת איל מקדשא לסל ומיניה גמרינן לכבשי עלרת: **אי כתיב זבח יעשה.** משמע אע"ג דזבח בעי עשייה אחריתי: **הכל מודים.** אפילו לר' אליעזר דאמר זריקה עיקר מודי דלריך שיהא לחם בשעת שחיטה ואי לא הוה בשעת שחיטה לא מקדשא ליה זריקה: **ואינו גמור.** מפרש יד) לקמן: **ואינו ניתר.** לכהנים: **מאי בינייהו.** כלומר כיון דאמר אביי אינו גמור כל שכן דאינו ניתר דהא ממעות תרומת הלשכה בא טו) וזריקת דם לא הואי לשמה דתשתרייא (א) באכילה ואינו גמור דאמר אביי למאי הלכתא: **לאביי לא תפיס פדיונו.** בקדושת שתי הלחם ואם רלה משנה המעות לשאר קרבנות לבור: **לרבא.** דאמר קדוש גמור תופס פדיונו ויוצא לחולין והא דאמר לקמן (דף ק.) מנחות אין להם פדיון לאחר שקדשו בכלי: **אלא לאביי.** דאמר לא תפיס פדיונו: **מאי איכא בין רבי לר' אלעזר.** וקדוש דא"ר למאי הלכתא הא לא תפיס פדיונו ולתרווייהו אסור באכילה: **לאיפסולי ביוצא.** לרבי דאמר קדוש קצת בשחיטה אם יצא נפסל שאפי' זרקו טז) לשמו נמי אסור באכילה יז) לרבי אלעזר דאמר שחיטה לא מקדשא אין נפסל ביוצא דאינו קדוש יח) אם יצאו בין שחיטה לזריקה ואם אחר כך זרק לשמן כשר. (ב) יט) שבוש גמור הוא זה דכל שכן לרבא כיון דקדשתן שחיטה קדושת הגוף גמורה לא כ) נפיק תו לחולין ובפ"ק דפסחים (דף יג:) נמי אמר הכי לרבי דאמר שני דברים המתירים מעלים זה בלא זה ד) לא כא) נפיק לחולין ור' אלעזר דאמר אינו קדוש פריק להו ונפקי לחולין וכיון דנפקי לחולין ע"י פדייה על כרחך פדיונן נתפס. לפיכך נראה לי דה"ג ולשון הגון הוא לאביי תפיס פדיונו ולרבא לא תפיס פדיונו לאביי דאמר אינו גמור עדיין לא חלה עליו קדושת הגוף גמורה ואכתי שייך ביה פדיון והאי דקדישתיה שחיטה במקצת דלא נפיק לחולין ומיהו אכתי מחוסר גמר קדושה ושייך ביה קדושת דמים לתפוס פדיונו בקדושה לרבא דאמר קדוש גמור קדושת הגוף לא שייך ביה פדיון ואם התפיס מעות בפדיונו אינן נתפסין דכיון דאינו יוצא מקדושה כלל אין קדושה תחול בפדיונו: **בשלמא לרבא.** דאמר לרבי לאו בני פדיון נינהו דאקדשינהו שחיטה: **היינו דאיכא בין רבי לר' כב) אלעזר.** דלר' כג) אלעזר אינו קדוש כלל קדושת הגוף אלא קדושת דמים שניקח מתרומת הלשכה ונפיק לחולין ותפיס פדיונו ככל קדושת דמים: **אלא לאביי.** דאמר לרבי נמי תפיס פדיונו וכל שכן לר' כד) אלעזר מאי איכא בין רבי כה) לר' אלעזר: **איכא בינייהו לאיפסולי ביוצא.** לרבי מיפסל ביוצא אם יצא לא יהא כשר לשחוט עליו כבשים אחרים לר' כו) אלעזר לא מיפסיל ביוצא שלא ירדה לו קדושה אלא קדושת דמים ואין יוצא פוסל בה וכשרין לשחוט עליה כבשים אחרים וזה שפירשתי תחילה שבוש גמור (ג) הוא כדפרישנא לעיל: **האמר זריקה מקדשא.** והאי אפילו קדוש לא הוי כל שכן דאסור באכילה: **בין לאביי בין לרבא קדוש ואינו ניתר.** דכיון דאמר אביי אינו גמור כל שכן דאינו ניתר: **חוץ לזמנו.** כלומר על מנת לאכול מן הכבשים חוץ לזמנו: **הכי גרסי' ר' אליעזר ור' עקיבא:** **שחיטה מקדשא.** כז) והכי גרס אינו פסול יוצא: **אין זריקה מועלת ליוצא.** הלכך לא קבעתיה ללחם בפיגול דהא לאו כשר פסול הוא ואמר כפ"ק (לעיל דף יג.) אין פיגול במקום פסול: **זריקה מועלת ליוצא.** כח) דפסול מחמת דבר אחר הוא דמפרש בשילהי פ"ק (שם כט:)

עד שישחוט לשמן ויזרוק דמן לשמן. תימה למה לי זריקה הא פ"ק דפסחים (ד' יג:) מסקינן דר' אלעזר בר' שמעון סבר לה כלאוה דאמר כל העומד ליזרק כזרוק דמי ותירץ ריב"א זריקה שלא לשמה גריעה מנשפך דם וקשה דלקמן פ' המנחות והנסכים (ד' קג.) מוכח דאע"ג דנעשה פסול בזריקה שזרק על מנת לאכול חוץ לזמנו אמר כל העומד ליזרק כזרוק דמי והכי איתא בגמ' התם לא דפיגל בשחיטה ומקשה אבל פיגל בזריקה מאי הכי נמי דמטמא טומאת אוכלין כו' יש לחלק דשלא לשמה עוקר הקרבן ועושהו קרבן אחר אי נמי הכא נמי בעי לי למימר ויהיה ראוי לזריקה: ה) **ואת** האיל יעשה זבח שלמים. אין לפרש דיליף הכא מדאיתקוש לחמי תודה לשלמי נזיר כדילפינן פרק התודה (לקמן ד' עח.) שלמיו לרבות שלמי נזיר לעשרה קבין ירושלמיות ושתי הלחם נמי איתקוש ללחמי תודה כדדריש נמי התם מתבילו שכל מה שאתה מביא כזה הא ליתא דא"כ הוה ליה למד מן הלמד ואע"ג דהוה ליה הימנו ודבר אחר איכא למאן דלא ילפינן בסוף איזהו מקומן (זבחים דף מט.) ופ' התודה (לקמן דף עח.) אלא גלויי מילתא בעלמא הוי וילפינן שפיר ומיהו קשה דא"כ אמאי איצטריך קרא בתודה לא) על חלות לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח מלמד שאין הלחם קדוש אלא בשחיטת הזבח ותו ר' אלעזר בר' שמעון דדריש כל עשיות גבי התודה לא כתיב עשיה וגבי תודה נמי פליג כדאי' פ"ק דפסחים (דף יג:) ובתוספתא דזבחים וי"ל דהוה אמינא מדקרייה רחמנא שלמים דלא מקדשי לחם לב) כי שלמים ונזיר נמי לא סגי בלא קרא כמו גבי תודה משום דקרייה רחמנא שלמים ולר"א בר"ש נמי כיון דגלי קרא בנזיר דבכל עשיות הקידוש תלוי הוא הדין בכולהו: **במה** יעשה בזביחה. תימה דבפ"ק דזבחים (דף ד:) דריש מכאן שינוי בעלים ודריש לכל עשיות נימא דלא כר"א בר"ש וי"ל ודאי שמעי' שפיר תרתי ול"ע לרבי מנא ליה ו) שינוי בעלים ול"ע: **שיהא** לחם בשעת שחיטה. תימה הא משעת תנופה בעי לחם לג) ואע"ג דלא מעכב ראוי מיהא בעינן ושמא אפי' ראוי לא בעינן ועוד שמא אתא למימר דבשעת שחיטה בעינן שיהא בפנים לד) אע"ג דכשר ביוצא: **בקונטרס** גרס וברוב הספרים נמי גרס הכי לאביי לא תפיס פדיונו לרבא תפיס פדיונו ופי' לאביי לא אלימא קדושתא כולי האי שיהא נפדה וכה"ג איכא קצת פ"ב דבכורות (דף טו:) גבי ולדות בעלי מומין סונסן לכיפה היכי ליעבד ליקרבינהו מכח קדושה דמוייה אתיין ליפרקינהו לא אלימי למיתפס פדיונן והשתא בעי לאביי מאי בינייהו כיון דלרבי לא אלימי קדושתא כל שכן לר"א בר"ש וקשה דלאביי נמי ליבעי אליבא דרבי מה בין שוחטן לשמן לשוחטן שלא לשמן דכ"ש דלא אלים למיתפס פדיונו דהא לר"א בר"ש לא מהני שחיטה מידי ומש"ה לא תפיס פדיונו ותו דבפסחים (דף יג:) משמע איפכא דלרבי לא תפיס ולר"א בר"ש תפיס ולקמן (דף מח.) נמי לר"א בר"ש פודן בחוץ ושמא ודאי כי אין תנופה ז) וקדושת תנור לא קדים אלא קדושת פה ומיפריק אבל הכא [דאיכא שחיטה ותנופה ותנור] להכי לא מיפריק ולכדפירשית לעיל ופי' הקונט' דפי' לאביי נפדה ולרבא אינו נפדה לה) צ"ע ח) דמתחלה פי' לרא"ש אינו קדוש כלל ונפיק לחולין לגמרי * ולבסוף פירש וכ"ש לרא"ש ולפירושו (צ"ד) לאביי קדוש טפי דאלים דלא נפיק [לחולין ולרא"ש נפיק לחולין] ויתכן יותר גירסא אחריתי ומיהו גירסת הקונטרס נכונה לאביי תפיס ולרבא לא תפיס והשתא איכא בינייהו במקומות אחרים ודקדקנו לאשכוחי הכא מאי בינייהו:

מסורת הש"ס

א) לקמן עג: יבמות קד: פסחים יג., ב) [בפ"ח: ותמר], ג) [לעיל יב. וש"נ], ד) ולא. ל"ק, ה) עי' רש"י ול"ק, ו) שאר עבודות כשינוי בעלים ול"ע הפ"ד. ל"ק, ז) אלא קדושת תנור כו' אבל הכא דאיכא תנופה לכמ' כו'. ל"ק, ח) דמתחלה פי' לאביי דכ"ש שאינו ניתר ולפירושו לאביי קדיש טפי דאלים תלמיתפס ויתכן יותר כו' ודייקינן לאשכוחי. ל"ק.

◆

תורה אור השלם

ו. וְאֶת הָאַיִל יַעֲשֶׂה זֶבַח שְׁלָמִים לַייָ עַל סַל הַמַּצּוֹת וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת מִנְחָתוֹ וְאֶת נִסְכּוֹ: במדבר ו יז

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מאי בינייהו וכו' באכילה הס"ד ואח"כ מ"ה למתפס פדיונו דאינו גמור דאמר אביי למימר דלא תפיס פדיונו בקדושת שתי: (ב) ד"ה לאפסולי וכו' ושבוש גמור הוא גרי' וזה: (ג) ד"ה איכא בינייהו וכו' שבוש גמור אלא כדפרישנא לעיל:

◆

גליון הש"ס

תוס' ד"ה בקונטרס כו' ולבסוף פי' וכ"ש. ק"ל לאחר הקשו על לשון רש"י דנקט וכ"ש הא בגמ' קשה דמאי פרכי מאי איכא בין רבי לרא"ש הא לרבי תפיס פדיונו ולדידי יוצא לחולין ולרא"ש יוצא לחולין:

◆

רבינו גרשום

דכתיב ואת האיל יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות למימר דזביחה מקדשא לסל המצות. והכא נמי גבי כבשי עצרת. קדוש ואינו גמור שאינו ראוי לאכילה. ורבא אמר קדוש וגמור ואינו ניתר באכילה. לאביי דאמר ואינו [גמור] לא חמירא קדושתיה למתפס פדיונו שיהא קדוש כמותו: בשלמא לרבא היינו דאיכא בין רבי לר"א בר"ש דלרבי דאמר קדוש לטתפס פדיונו ואינו קדוש שאינו ניתר באכילה. ורבי אלעזר ב"ר שמעון דאמר אינו קדוש דאפי' פדיונו לא תפיס: איכא בינייהו לאיפסולי ביוצא לרבי דאמר שחיטה מקדשא אם יצא הלחם בין שחיטה לזריקה נפסל. לר' אלעזר ב"ר שמעון לא מקדש ולא מפסיל ביוצא דאי אהדריה ועייליה לגואי קדיש: וזרק דמן של כבשים על מנת לאוכלן לשתי הלחם ובשר חוץ לזמנן ר' אליעזר דאמר אין בלחם משום פיגול לטעמיה דאמר אין זריקה מועלת לחייבו משום איסור יוצא הואיל ויצא לפני זריקה ולא משום פיגול נמי:

◆

שיטה מקובצת

א) שלא לשמן לא קדש הלחם. וא"ת כבשי עצרת מנ"ל שלא לשמה לא מקדש (וכתיב) [וא"ל] [דילפינן] מאיל נזיר ודרשי' זבח שלמים עד שיהא זביחתו לשם שלמי' כי היכי דדרשי' גבי תודה מלמד שאם שחטה שלא לשמה לא קדש הלחם הא לא מצית אמרת דהא אמרי' ריש פ"ק אם אינו ענין לשינוי קודש תנהו לשינוי בעלים ואם איתא לשינוי קודש [illegible]

עין משפט נר מצוה

קיא א מיי' פי"ו מהל' פסוה"מ הלכה יח:
קיב ב מיי' שם הל' יט:

◆

מוסף רש"י

כבשי עצרת אין מקדשין את הלחם. להיות קדוש קדושת הגוף ליפסל ביוצא ולינה אלא בשחיטה, ואע"פ שכן טעונין תנופה חיין עם הלחם, אין תנופתן מקדשתן אלא שחיטתן דגמר מאיל נזיר דכתיב (במדבר ו) ואת האיל יעשה זבח שלמים לה' על סל המצות הלא הכתוב עשיית סל המצות בזביחת האיל (יבמות קד.). אלא בשחיטה. אבל בלפניה לא קדשי (לקמן עג.). קדוש ליפסל ביוצא ושלא יפדה עוד, ואינו קדוש ואינו ניתר באכילה, ואע"פ שהכבשים עצמן מותרין דקיימא לן כל הזבחים שנזבחו שלא לשמן כשרין אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה, ותנן בפרק שני דבילה (דף כ:) כבשי עצרת ששחטן שלא לשמן הדם יזרק והבשר יאכל, איהו הוא דמתחלי כשלמים בעלמא אבל לחם כיון דכבשים אין שמן עליהן דהא לא עלו לשם חובה אלא לשם שלמי נדבה עליהן מי יתירנו (פסחים יג.). זריקה מועלת ליוצא. תוך לקלעים למיהוי כדבר שיש לו היתר לכהנים ולמיפק מידי אסם מעילות, דתנן כבר קדשי קדשים שיצאו לפני זריקת דמים ר' עקיבא אומר אין מועלין בו לזריקתו הוציאתו מידי מעילה אע"פ שאינה מתרתו באכילה, אפילו הכי מועלת לו להוציאו מידי מעילה (לעיל יב.).

◆

שיטה מקובצת (המשך)

שלא לשמן כשרים וי"ל דר"מ כבשים דגופא דזביחא נינהו מהניא להו זריקה דשלא לשמו להתיר הבשר באכילה וא"ת מאחר דכבשים לא עלו לשם חובה הוי ליה כאלו אבדו ואמרי' לעיל אבדו הכבשים אבדו הלחם וי"ל דהא דאמרינן אבד הלחם היינו דלא חזי הא לחם להביא עם הכבשים אחרים שצריך לשמה משום דהוזקקו זה לזה בשחיטה מיהו מיבעיא ליה אם משתרי הלחם באכילה כמו הכבשים דחשבינן ליה ללחם כגופא דזיבחא וכי היכא דמהניא זריקה שלא לשמה להתיר הבשר באכילה הכא נמי מהניא להתיר הלחם באכילה: [עוד מתו"ח] וא"ת כיון שנזרק שלא לשמה הוי ליה אבד הכבשים שאינן צריכין עוד ללחם וא"כ הוי להו אבד לחם כמו ביוצא [וי"ל] דודאי פשיטא שלא יהא עוד עליהם תורת שתי הלחם ולא יצאו ציבור חובתם אבל מבעיא אם שחיטה שלא לשמה מתרת הלחם לאכילה בעלמא כמו שהיא מתרת הכבשים לאכילה וא"ת ולר"א דאמר אין בלחם משום פיגול משמע אבל בכבשים יש בהם משום פיגול ואמאי הא אבד הלחם וא"כ אבדו הכבשים ולא הוי קרבן מתיר כמצותו וי"ל דודאי יש בבשר משום פיגול אם יזרקנה שלא לשמה מיהו (קשה או) [ואין] לא יהיה פיגול בלחם ומיהו לא הוי לצדדין דה"ק אין בלחם משום פיגול בשום פנים בין לשמו בין שלא לשמו אבל כבשים יש בהם משום פיגול לכל הפחות בשלא לשמו ור"ע דאמר יש בלחם משום פיגול היינו בלשמו א"נ נהי דהלחם מפסיל משום יוצא [illegible]

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com